

úterý 2. 7. 2019

68. ročník
Loutkářská
Chrudim

ROZHOVOR

Někdy je cílem samotná cesta

Jana Soprová

Dora Bouzková, která na letošní Loutkářské Chrudimi pracuje v semináři s těmi úplně nejmenšími dětmi (a jedno své ve věku 9 měsíců má s sebou), má na kontě více než padesát rozmanitých projektů, v nichž působila jako autorka, režisérka, scénografka, ale také herečka, performerka či tanečnice. Pracovala snad se všemi věkovými kategoriemi diváků, od batolat po seniory. Je zakladatelkou sdružení Loutky bez hranic, a spolupodílí se na rozmanitých projektech, spojených například s uprchlíky či handicapovanými.

Pracovala jste v průběhu doby na mnoha různých scénách, od pražského Národního po nejmenší scény, alternativní industriální prostory nebo open-air. Co pro vás znamená divadlo?

Jednou jsme někde cestovali a moje kolegyně Radka Mizerová říkala, že je to Theatrum mundi – divadlo světa. To mi přijde výstižné.

Na své divadelní cestě jste narazila na různé tvůrce, formy i náměty. Jaké divadlo vás nejvíce zajímá?

Zajímá mě především divadlo jako setkání. Čím jsem starší, tím je pro mě takový druh setkání důležitější. Já ve svém životě všechno prožívám přes divadlo, ale myslím, že to platí kdekoli.

Vaše setkání se odehrávají nejen v českém kontextu, ale i v zahraničí. Tím chci upozornit na sdružení Loutky bez hranic, které jset před lety založila. Můžete o něm říci více?

Já jsem takový chaotický člověk, neplánuju, nemám moc vize do budoucna. Tohle vzniklo ještě na DAMU, kdy jsme se spolužáky začali jezdit do Mexika – protože mám mexické kořeny. A nějak se ukázalo, že cestování má potenciál. Že v cizině o loutky stojí. A tak jsme si říkali, že by bylo fajn něco předat dál, a něco se zároveň naučit. Když jsme jeli poprvé, sami jsme si zaplatili letenky, podruhé, potřetí stejně. A říkali jsme si – to by chtělo nějaký grant. V té době o něj nemohly žádat fyzické osoby, takže nám Marek Bečka poradil, abychom založili sdružení. Tak jsme

ÚVODNÍK

Batolária? A proč ne!

Ema Šlechtová

Fenomén tzv. batolárií (tj. inscenací pro děti přibližně ve věku od deseti měsíců až do tří let) se u nás stále více rozmáhá a není tedy překvapením, že tento trend rezonuje i na Loutkářské Chrudimi. Nabízí se otázka, co přesně podobné útvary mohou nejmladšímu divákovi přinést. V první řadě je důležité podotknout, že divadlo je hra a hra dítě rozvíjí. Tvůrci však musí v případě batolat skutečně zhodnotit svou cílovou skupinu a přizpůsobit jí veškeré vyjadřovací prostředky. Jak Aero, tak Já, ty a to pracovaly v prvním plánu vizuálně, následně akusticky. Propojováním obrazů a zvuků vzniká v hlavách dětí komplexní vjem. Magický svět, který jim je prezentován, se stává ještě kouzelnějším, pokud si mohou na všechno skutečně sáhnout, tedy zapojit se do hry. Zda umožnit dětem volnost a zrušit bariéru jeviště-hlediště je samozřejmě na každém jednotlivci. Podobný krok totiž znamená míru zodpovědnosti, a ne každý si troufá usměrňovat dav rozvášněných batolat. Přesto si myslím, že je důležité možnosti zkoumat a rozšiřovat. Být divákem od kolébky přece nemůže být na škodu. ●

pokračování ze str. 1

ve třech založili sdruženíčko spíše kvůli těm byrokratickým záležitostem. Žádný grant jsme sice nedostali, ale už to tak zůstalo. Založení sdružení bylo dobré v tom, že jsme si pro ty stanovy a pro to fungování museli sami pro sebe říci, co chceme. Zpětně se ukázalo, že spolek jako oficiální zaštitění nějakých aktivit je dobrá věc. V té době můj kamarád etnolog spolupracoval s Člověkem v tísni, a říkal: To je skvělé, až to založíte, já vás budu brát na ty humanitární mise. Budete v uprchlických táborech v Afghánistánu hrát to divadlo, což bude fajn, protože ti lidi se tam strašně nudí. Takže vedle Lékařů bez hranic budou existovat i Loutky bez hranic. Do Afghánistánu jsme pochopitelně nejeli. Pak jsme si říkali, jestli nejsme s tím názvem trochu drzí, protože hranice zas tolik nepřekračujeme. Ale pak mě někteří lidé, kteří sledovali naši práci, přesvědčili, že ty hranice svým způsobem překračujeme. Akorát trochu jinak, než jsme si původně představovali.

Jasně, hranice to mohou být i symbolické... Ale stejně se zeptám, kde jste kromě Mexika byli?

Kromě toho Mexika, což bylo úplně na počátku, to byly jen jednorázovky: Bulharsko, Německo. Jinak jezdíme hlavně po Čechách, ale teď jsme hodně začali jezdit do Polska, na Slovensko a do Dánska. To jsou poslední tři roky, kdy jsme se vzpamatovali z miminek, a je to příjemné.

Když jste připomněla miminka, těch je letos na Chrudimi docela dost. Zajímalo by mě, jak vnímáte ty nejmenší děti jako diváky? Dokážou podle vás batolata či ještě menší děti vnímat divadlo?

Já jsem loni dělala pro DAMÚZu batolecí téma, protože mám sama devítiměsíční miminko. To téma mě tedy zajímá, ale vlastně tak úplně nevím. Myslím, že v tom nízkém věku děti asi nevnímají příběh, strukturu, pointu, ale spíše nějaké atmosféry, obrazy, impulzy. To určitě ano – ony to mají takhle nastaveno pořád, a my jim v tom divadle pomůžeme s tím, aby si to mohly užít v chráněném prostředí. Když jsem sama dělala inscenaci pro batolata, tak jsem viděla, jak reagovali diváci: děti si v tom vždycky něco našly, ale ten divadelní rámec byl spíše pro dospělé. Zatímco oni vnímaly začátek, průběh a konec, dětem to bylo celkem jedno. Ty chtěly mít hlavně nějaké impulzy. Pokud jde o divadelní tvar, to je spíše úkol pro herce, aby s tím dokázali citlivě pracovat. Protože pro ta batolata to nemůže být tvar: tady se hraje a tady se sedí, je to spíše takový happening ve smyslu, že se pořád něco děje. Když ty neočekávané momenty člověk vezme do hry a pracuje s nimi, odehrají se krásné věci.

Musí tam být tedy otevřenost z obou stran...

Když dělám dílny, nemám ráda, když se lidi kroutí do nějaké pózy. Od nás dospělých jde většinou od začátku nějaká zvláštní představa toho výsledku, a tlačíme je do tvaru, který jsme si od začátku naplánovali. Inspirovala mě paní učitelka z výtvarky, která říkala: Ten cíl vůbec není pro ty děti důležitý, ony žijí procesem, a jestli dojdou k tomu cíli, který jsme jim předurčili od začátku, nebo bude jiný, je v podstatě jedno. Někdy je cílem samotná cesta, to je úplně v pořádku. Netlačte je tedy do něčeho. Můžete jim pomáhat, můžete jim zabránit ve slepé cestě – i když i ta slepá cesta může být užitečná... Děti si to samy zpracují, zůstane to v nich a někdy v životě, až to budou potřebovat, se jim ta vzpomínka vynoří.

Vy máte hodně zkušeností s rozmanitými velmi specifickými skupinami diváků, nežli jsou ti mainstreamoví. Připomněla jste práci s nejmenšími, ale na druhé straně máte zkušenost z práce se seniory, nemocnými, handicapovanými apod. To vyžaduje jiná témata, jinou formu...

Ale pořád je to o tom setkávání. I pro mainstreamového diváka. Já jsem kdysi prošla workshopem s holandským performerem Frankem van de Venem, a ten nám otevřel citlivost vůči divákovi. Když je performer na jevišti, komunikuje s publikem, je třeba být citlivý k tomu, co se právě teď a tady odehrává. A já pak zpětně jako divák hrozně ocením, když ten člověk nebo ti lidi na scéně vnímají, kdo na ně kouká, co se děje teď. Takže o takový přístup se snažím i já. Pokud tedy jde o hraní pro specifickou skupinu, záleží, jestli pro ně hraju, nebo společně něco vytváříme. V druhém případě to pak může být hlubší společný zážitek. Velmi záleží, jak je otevřená ta druhá strana.

Vnímáte jako performerka v různých částech republiky nebo světa rozdílné reakce lidí, kteří se zapojují víc nebo jsou jen pasivní.

Je to kuriozní, ale rozdílně to funguje i v rámci Prahy. Lidi na Černém Mostě reagují úplně jinak než na Vinohradech, člověk to fakt pozná. Za ty roky jsem se já sama za sebe naučila, že člověk nesmí usnout na vavřínech, když se to povede, a zároveň neodsuzovat diváka, který je pasivnější, unavenější, ale vzít takovou situaci do hry.

Kde hledáte témata?

Já nejsem moc plánovací člověk, je tam vždy něco intuitivního. Za ty roky jsem zjistila, že nejdůležitější je skupina lidí, se kterou tu věc děláte. To téma by mě mělo zajímat, ale často se stalo, že to téma přišlo zvenku, a i když by mě v ži-

votě nenapadlo, že se mu budu věnovat. Když se v tom člověk začne víc hrabat, tak se vždycky najde něco, co stojí za to vyprávět. Přes svoje děti zjišťuju, že každá informace je pro někoho někdy poprvé. Takže třeba Červená Karkulka, klidně klasicky, s marionetkami, iluzivně. Vždycky to pro někoho bude objev.

Takže se nevyhýbáte ani klasickým výrazovým prostředkům?

Vůbec ne. Pan Krofta, který nás učil na DAMU, říkal, že nic nemáme odsuzovat, než to zkusíme. Až to jeviště, ten tvar vám ukáže, jestli to tam patří nebo ne. Později už člověk dokáže odhadnout, co by se do konkrétního prostoru hodilo nebo nehodilo... ale stejně vás vždycky překvapí, že něco funguje. Třeba někdo řekne, to stínové divadlo je pitomost, že je patetické, ale najednou objevíte, že v určitém kontextu skvěle zafunguje. Vždycky cítím, že je důležité zvládat a umět řemeslo.

A právě řemeslo se dnes hodně podceňuje a tedy i zanedbává...

Ale je to základ, na tom se staví. Jako je u výtvarného umění třeba znát proporce, strukturu, kompozici, u loutkového divadla je to stejné. Je třeba si uvědomit, jak loutka stojí, chodí, jak mluví, jak loutku držím. Pak můžu jít vědomě proti tomu, ale ten základ tam musí být. Je poznat, když člověk neumí řemeslo, protože dar od Boha je sice důležitý, ale řemeslo vždycky bude základ.

Na projektech se podílíte rozmanitými způsoby - jako herečka, performerka, tanečnice, ale taky režisérka, autorka, výtvarnice, scénografka. Je něco, co vás momentálně z těch profesí baví nejvíc?

Asi to prolínání. Teď jsem se náhodou dostala k režii v Divadle na cucky, a začalo mě to bavit. Do té doby jsem byla herečka, a režirovala jsem si jen své malé věci, a teď jsem najednou měla na starosti osvětlovače, techniku, herce. Najednou jsem se dostala do pozice, kdy jsem se dívala na všechny ty věci zvenku, a bylo to pro mě překvapivé. Takže ta parketa mě dnes láká tím, že ty věci objevuju. Ale neznamena to, že odhazuju ty předchozí...

Jaká témata vás momentálně baví nejvíc?

Chystáme s Kristýnou Taublovou na příští rok projekt o včelách, takže se momentálně hrabu v ekologické literatuře. A s tím jsem si uvědomila, že tohle je moje celoživotní téma – jak člověk žije, co my lidi na té planetě od sebe chceme a nechceme, jak jsme či nejsme vůči přírodě pokorní. A tohle téma chci dávat do divadla. ●

Planetky lákající k doteku

Ema Šlechtová

Čtvrtý den Loutkářské Chrudimi se nesl v duchu kosmonautiky a poznávání odlehklých zákoutí vesmíru. Batolárium Já, ty a to pražského Studia DAMÚZA přirozeně vplulo do atmosféry, kterou nastavilo hradecké Divadlo Drak jen o pár hodin dříve. Dva aktéři ve skafandrech objevují rozmanité planety z plyše, látky, plastu – každá z nich je něčím kouzelná, ať už na ní žijí malí medvídci, modrá příšerka vyrobená z prachovky, nebo se uvnitř jejího jádra přelévá tmavá tekutina. Meditativní nálada, kterou utváří pohyb herců, barevných světél a jemných tónů doslova vyzývá k průzkumu. V tomto ohledu si však tvůrci nedokázali jasně nastavit hranici kontaktu. Způsob, kterým dětem prezentují fascinující objekty, provokuje k zásahu. Zároveň není zřejmé, zda se vstupovat smí. Rodiče pohotově odtahují své ratolesť, které propadají v pláč a já se jim vlastně nedivím. ●

Já, Eli a Studio DAMÚZA

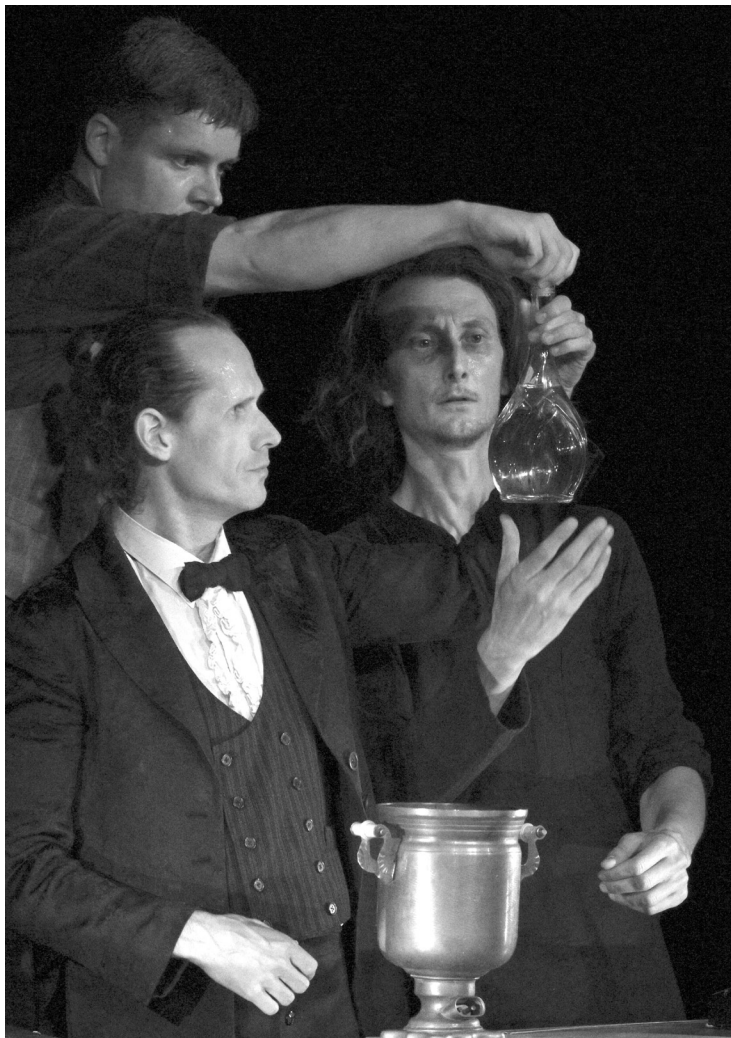
Hana Volkmerová

Postřehy z představení Já, ty a to začnu trochu zešíroka a poněkud rozevlátě. Tento rok je pro mne Loutkářská Chrudim trochu jiná, zvláštní. Dopřávám si ji totiž ve zcela nové roli, a to v roli matky jednadvacetiměsíční holčičky Elišky. Mám jiný časový harmonogram, než léta před tím. V noci spím a na představení chodím především dopoledne a odpoledne. Zažívám zkátka LCH naruby. S Eli jsme absolvovaly již několik představení pro děti ve věku od tří, čtyř a pěti let. Někdy jsme zůstaly až do konce, jindy ne. Tak to zkrátka je. Dnes (psáno v pondělí) jsem mohla dopřát Elišce představení, vytvořené zcela vědomě a záměrně pro děti ve věku od jednoho roku. Tedy s ohledem na potřeby a vývojové danosti dětí v letech mezi prvním až třetím rokem (horní hranice nebyla určena, ale dovoluji si ji takto vymezit). Vše jsem dnes vnímala především přes Eli a její zaujetí děním na jevišti. Především, že jsme z tohoto představení neodešly před koncem a zhlédly jsme je celé, v plné délce třiceti minut. Mimochodem oněch třicet minut se mi jeví jako adekvátní minutáž pro avizovaný věk dětských diváček. Možná by inscenace mohla být klidně i o něco kratší.

Eli sledovala děj pozorně a se zaujetím. Několikrát se chtěla vydat na jeviště (prostor vymezený černým baletizolem) blíže k planetám, se snahou se jich dotknout, či je pořádně prozkoumat. Inscenace je nonverbální, pantomimická, postavená především na pohybu a výrazu herců. Většinou Eli pomáhám děj při představení „číst“, když jí do ouška šeptám, co se na jevišti děje. Zaslechla jsem okolo sebe několik hlasů maminek a tatínků, že to dělají podobně. Někdo více, jiný méně. Domnívám se, že rodičovský popis toho, co se na jevišti jeví, jaké emoce postavy prožívají, co, kdo a proč dělá, jsou-li děti takto malé a je-li ještě k tomu inscenace nonverbální, je vhodný a dítěti pomáhá při orientaci v příběhu. Děj byl jednoduchý a čitelný. Dva kosmonauti se vydávají na cestu vesmírem a zastavují se na své cestě na různých planetách. Na plyšové, kde žijí samí malí plyšovi medvídci, na šušťící písčité, kde žije podivné stvoření s očima na šťopkách, na planetě s tmavě modrou vodou, na svítící,

na pršící. Každá dovoluje jiný pohyb a tak se kosmonauti na jedné pohybují hladce a objímavě, na další poskakují, na jiné mají sekané pohyby. Eliščina pozornost lehce klesla u svítící planety, na kterou si chtěla sáhnout a nešlo to. Jeden z herců ji nesl prostorem na udici. Nebyla pro ni až tak zajímavá, jako planety jiné, nebyl na ní nový, zajímavý pohyb či ještě nějaká další zvláštnost, kromě toho, že svítila.

Přemýšlela jsem nad uspořádáním prostoru. Děti seděly na polštářcích ve dvou řadách a za nimi na židlích rodiče. Jelikož herci nabízeli možnost sáhnout si na některé planety, například hned s první plyšovou obešli první řadu, tak se skýtá otázka, zda by jiné uspořádání prostoru nebylo vhodnější. Děti na koncích řady neviděly, co se děje na druhém konci, a musely pouze čekat, až k nim herec planetu dokutálí. Pokud by však seděly v půlkruhu, tak by tento problém z části odpadl. Stále by na herce a planetu všichni viděli. Zároveň se s první plyšovou planetou otevřel prostor pro možnost ohmatání, která však nefungovala ve všech případech. Nebylo možné si sáhnout pokaždé a na všechny planety a tvory (pominu-li možnost po skončení představení). S tím vším ještě souvisí počet přítomných dětí. Pokud by se sahání na planety během představení stalo principem, asi by bylo vhodné tento aspekt zohlednit. Každé dítě by mělo mít možnost si sáhnout, nejen ty vepředu uprostřed. Haptické, vizuální a zvukové vjemy jsou pro děti v tomto věku zvláště důležité a intenzivní. Proto mi stavba inscenace a nápad s balóny vydávajícími zvuky a obsahujícími různé hmoty připadal dobrý a inspirativní. Již jsem se setkala s inscenacemi, které avizovaly, že jsou pro batolata, většinou se však jednalo spíše o inscenace pro děti od tří let. Kdo se více zabývá vývojovou psychologií ví, že oslovit představením smíšenou skupinu dětí od narození do 6 let je nesmysl. Půlroční dítě vnímá něco zcela jiného a má jinou zkušenost a potřeby, než dítě dvou, tří, pěti, šestileté. Domnívám se, že není možné vytvořit inscenaci zároveň pro batole i předškoláka. Jsem proto ráda za každou novou inscenaci respektující vývojové fáze dítěte, protože se domnívám, že tato „první setkání“ s divadlem jsou velmi smysuplná a oboustranně obohacující. Neřku-li, že se děti mohou setkávat s divadlem již od útlého věku a to navíc s divadlem pro ně vhodným. ●

Karenina jako jevištní extáze

Ema Šlechtová

Inscenace KAR ze všeho nejvíc evokuje pocit pečlivě prokomponovaného hudebního soirée, prostoupeného citáty z Tolstého Anny Kareniny a s energií židovského Klezmeru. Během necelé hodinky dochází na jevišti k ďábelskému koloběhu života a smrti. Karafy, papír, příbor, samovar nebo lahev šampaňského ožívají precizní animací, aby mohly vzápětí zase zmizet. K dokonalosti dotažený minimalismus, ve kterém je odkrývána samotná prapodstata loutky, spolu s řítícím se tempem tónů a pohybů, proměňuje úvodní zádušní náladu v koncert jak herecký, tak doslovný. Tvůrcům se podařilo se naplno vyhrát v grotesknosti, která však nikdy nepadá pod úroveň nablýskaných sklenic na vodku. Nakonec si divák skutečně připadá teleportován do Ruska na konci 19. století. KAR rozbíjí obraz zprostředkovávaný velkým realistickým dílem, a zatímco se mu vysmívá, přesně naráží na jeho skutečný smysl. ●

MINUTOVÁ HRA

Jak Smrt na svět přišla

Porodní sál, všude běhají sestřičky a šáhlý porodní báby, grafy sledují srdeční tep, nervní doktoři.

Matka: Ááá, tohle je snad horší, než když jsem rodila Život!!!

Doktor: Už vidím hlavičku, je bílá až na šev šípový.

Sestra: No ta je ale zubatá! Vydržte maminko, ještě kosu, zatlačte!

Smrt brečí jako nevrozeně.

Doktor (šišlá): To je dárešek!

Smrt: Tak mě tu máte maminko. Máte poslední přání? Na monitoru se objeví dlouhá čára, Matka je po smrti.

Soudné sestry

Angatar

František Kaska

Poloaréna, tma, Slavoj, nedýchatelno
kolo, světlo, stín, hlas, fukot, hukot, chrapot,
smích, smích, SMÍCH, to se snad vysmívá divočina sama,
chlapec, otec, příkaz, vzpoura,
zkouška, iniciace, cesta,
ledové moře, kanoe, voda, tekoucí voda, ZURČÍCÍ VODA,
Eskymák na skejtu,
světlohra, stínohra, boj, mrož,
mráz, smrt na dosah, na dosah, NA DOSAH,
šílenství,
záchrana,
Pepa Pekárek, Kuba Jílek,
atmosféra, obrazy, zvuk, hlas, poezie,
muž? Ještě ne... Už?

OK nebo KO

I my v redakci jsme občas KO, a tak se může stát, že třeba prohodíme semináře O K. Nezlobte se proto na nás, prosím. Pokud byste chtěli zajistit nápravu, je možné si fotky přelepit tak, aby odpovídaly. Lepidlo si vyžádejte v redakci.

Rozpuštěný a vypuštěný seminarista.

Odposlechnuto u snídane

(NE)LIDSKÉ DUSNO

JN: (...) já bych to ani neuměl. Ale nechtěl jsem dělat dusno."

MD: „To už snad ani víc nejde.“

JN: „Jo, ty myslíš meteorologicky. Já to myslel lidsky! To jde dycky.“

**Staň se autorem další minutové hry!
Zadání pro úterý je:
politik a mimoň**

Na přechodu

Já na plzeň. Večeře je lepší než na divadlo.

REKLAMA

Pozor! Milovníci loutkového divadla, nezapáhejte!
Publikace 90 let Divadla v Boudě je k dostání ve foyeru Divadla
Karla Pippicha (u pultu se suvenýry) za pouhých 110 Kč.

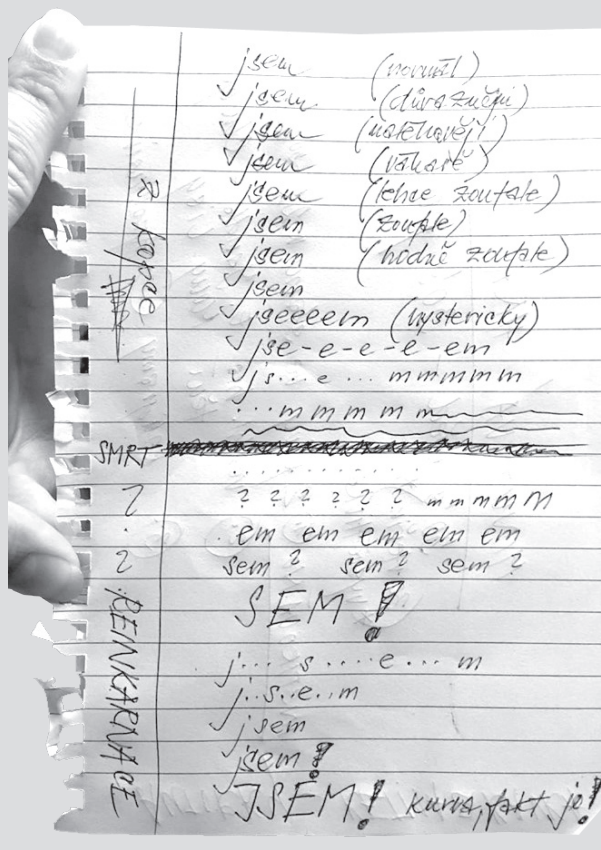
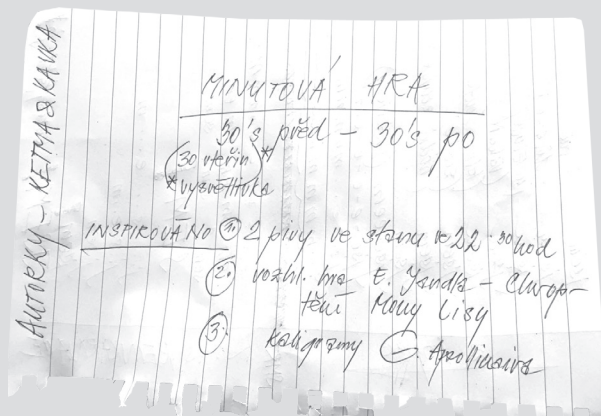
Loutkářský bál BUDE!

Ve středu 3. 7. budete mít o důvod víc se načančat. Budeme tančit, zpívat, družít se a co my víme co ještě. V Hostinci U Sladovny (Tovární 267) nás vzali na milost a budou rádi, když v jejich prostorách uspořádáme Loutkářský bál. Vydrží s námi, dokud budeme tančit, zpívat a občerstvovat se. Těšit se můžete na pivo, víno, nealko a studenou kuchyni. Mají stoly uvnitř, na zahradě a bude možné sedět i na trávě.

Bližší informace dodáme ve středečním Zpravodaji, budete proto ve střehu a napište si bál do diářů = vykřičníku!

MINUTOVÁ HRA

Špióním, špióníš, špióníme

Špióny nic nezastaví.
Vedro, déšť, tlačení před sálem,
jídlo ve stanu, absence nočních
radovánek... jsou zkrátka nezničitel-
ní! Ještě stále se můžete přidat mezi
ně. Nábor probíhá po setmění vzadu
za divadlem u okna redakce.

Seminář O

Metoda pokus – omyl
Pokud o nápravu přední nebo zadní?
Na kolik se pere plaváček? Na 60°.
A na kolik otáček? 600! Chudáček
plaváček.
agent Pračka

Seminář L

Dlouhé bezvýznamné mlčení, oči
v sloup. „To tam nepiš! To tam nepiš!“
vykřikne a směje se.
agent vodouch

Seminář X

Ať je vedro nebo hic
my na semináři X
rozeberem do základů
výčet záporů i kladů
jedné každé inscenace
až do jater transplantace
agent Fernet z tanku

Seminář S

Když se ti rozsvítí, i jednohlavý drak
má tři hlavy.
agenti Pila

Správný světlo udělá i ze zásuvky
kobru.

agent i!light

Seminář A

Architektův deník
Den 3.

Z těla do předmětu.

V pohybu najdi svou rychlost.

Téma: Bouffon - jsme to my a nejsme
to my

OPEN YOUR KNEES

trh, trh, trh

Deník, Mladá fronta, Lidovky, dochá-
zí páska!

Pokračování příště

agent Santini & G. B. Weber

Seminář I • Improvizace je život

„I na psa koukáš radši než na mě?!“ To se ozývá třetí den semináře, kde se seminaristé pod vedením Tomáše Jirečka soustředí na partnera a rozvíjení jeho nápadů, uplatňují princip nazvaný Ano, a... Tomáš se účastníkům snaží předat něco z umění improvizace, sám improvizuje s pardubickým souborem Paleťáci, letos s nimi třeba improvizovaně oslaví 10 let existence – gratulujeme!

Seminář je sice zaměřený na divadlo, ale lektor upozorňuje, že její význam jde daleko za hranice umění a zábavy. Trénink improvizace se lehce projeví v každodenním životě, čeho si je vědomý i jeden z účastníků: „Vybral jsem si seminář, protože chci poznat, jak se zachovat, když lidi dělají něco, co nečekám. Naučit se nějak reagovat.“ Skrze improvizaci se vyučuje i třeba schopnost prezentace a rozvoj dalších měkkých dovedností. Další dny by se seminaristé měli snažit postavit improvizaci na základě nějakého příběhu, veškerý průběh ale záleží na dobrém rozpoložení účastníků, tedy že se v kurzu budou cítit natolik dobře, aby byli schopni zahodit strach z neúspěchu a trapnosti. Lektor proto dostatečně dlouho buduje bezpečné prostředí a věří, že i ti nejbojácnejší nakonec budou mít nutkání zkusit si, o čem improvizace je. Přiznává ale, že improvizace je náročná, riskantní a dokonce nebezpečná. „Vlastně se trochu dějí nebezpečný věci v bezpečném prostředí.“

Navzdory všem strachům a nebezpečím jsem si na semináři vyslechla nadšené ohlasy a viděla odhodlání se svojí nejistotě postavit. ●

Seminář S • Scénografie jako součást celku

Hra se světlem a tmou

Magda Zicháčková

Jen co vejdu, začne lektor Kamil Bělohlávek klasicky ovlivňovat své seminaristy: „Přátelé, právě sem přišla redakce. Tvařte se, že vás to náramně baví, i když by to tak nebylo. A usmívejte se.“ Stalo se. Seminaristé byli sdílní, usměvaví a nápomocní vůči ostatním. „Moji seminaristé mají zkušenosti se zkoušením inscenace. Jsou ze ZUŠky nebo souboru, ale že by tu byl osvětlovač, to ne. Spíš mají světlo poprvé v ruce a zkouší, co všechno umí,“ říká Kamil. Sleduji, jak seminaristé postupně propadají kouzlu světla. Scénografie bez světla je problém. Vše je ploché a bez atmosféry, chybí hloubka i dramatičnost prostoru. Zkouší plné osvětlení, různé barevné kombinace, bodovky, odrazy, svícení skrze vodu, jednotlivé filtry, atp. „Hledejte, co materiál, který si vybíráte, umí. Světelně i zvukově,“ říká lektor a začne prosvětlovat z boku desku, v které jsou štěrbinové. Mezi seminaristy zašumí wow a průpovídky typu „Kamil, ty jsi kouzelník.“ „Takhle jsem si to přesně představovala, ale nevěděla jsem, jak to udělat. Skvělý, moc děkuju!“ Ráda bych vám předala co nejvěrnější popis jednotlivých nasvícených objektů, ale jde to těžce. Křehkost obrazu nejde zachytit ani na mobil. Ptám se Kamila, jak ideálně fotit scénografii. „Jde to špatně. Musím říct, že ani já sám si neve-

du fotodokumentaci. Pokud v prostoru scénografie nevidím herce, nedává mi to smysl a působí to opuštěně. Proto ani nejsem příznivcem Pražského Quadriennale.“

Na semináři jsou jiní seminaristé než byli u Kamila v předchozích letech a je za to rád. „Posledně jsem měl semináře rok po sobě a měl jsem téměř stejné osazenstvo. A protože to vnímám jako oboustrannou inspiraci, vyhovuje mi, že se teď setkávám s jinou skupinou. Vedu to tentokrát dost jinak než posledně. To, co jsme měli předtím na pět dní, se snažím nyní narvat do dne jednoho. Chci se s nimi dostat dál, ale zatím nevím, kam dojdeme. Někteří seminaristé mají konkrétní zadání, konkrétní text, který chtějí v budoucnu udělat jako divadlo. A pak tu jsou tací, kteří hledají možnosti scénografie a světla. Myslím, že u každého bude výstup trochu jiný. Máme ambici, naučit se dnes se světly to, co jsme se minule učili 5 dní, zítra už začneme dělat zase jiné věci, individuálněji. Prošli jsme zatím nějakým základem, jak uchopit prostor, teď se snažíme uchopit světlo a dál k tomu budeme přidávat pohyb.“ Kromě toho, že lektor předává seminaristům veškeré své know-how a zkušenosti, umí se o ně i postarat. „Už potřetí jsem si vydobyl sklepní prostor v XXX (pozn. red.: místo raději zachováme v utajení, aby se o prostor nestrhla mezi

lektory při příštích ročnících bitva ☺). Je to dobrý temný prostor, který je ideální na blbnutí se světlem. Jako jo. Musím se pochválit, že jsem tohle místo zase získal,“ směje se Kamil. V jednotlivých koutech místnosti si každý seminarista připravil nasvícený objekt. Postupně je obcházíme a lektor ukazuje, jaké další možnosti objekt nabízí. Nevěřila bych, že baterka s připevněnou ruličkou od toaletního papíru udělá takovou parádu. Kamil mi prozradil, že podobné bastlení používají i v DRAKu a že efekt je výborný. Určitě to někdy sami vyzkoušejte. „Přihlásil jsem se na tenhle seminář, protože vím, že Kamil pracuje v DRAKu, a tak mě zajímalo, co dokáže nabídnout v semináři. Musím říct, že jsem spokojený. Byl tady teoretický úvod, který je důležitý, a teď děláme nějaké kreativní věci. Jsem zvědavý, kam se to posune. V našem souboru taky pracujeme se světly. Máme tam super techniku. Jen se ji naučit používat.“ „A já se přihlásila, protože to potřebuju. Učím na dvou ZUŠkách. Jedno je loutkoherectví a druhé dramatický obor a tím pádem musím dělat zvukaře, scénografa, zkrátka všechno. Vedle toho ještě hraji sama v souboru, tak pokud nejsem na scéně, jsem potřeba na jiných pozicích. Třeba jako osvětlovač. Zkrátka potřebuji vědět víc o světle a tady se mi toho dostává.“ Říkají spokojeně dva seminaristé. ●

Seminář H • Hudba pro představení, píseň pro koncert

Čtyři pilíře písničkáření

František Kaska

Slyšeli jste tu pomluvu, že účastníci hudebních seminářů většinou paří a hrají po nocích, a pak chodí na seminář pozdě a nepoužitelní? Tak ji mohu vyvrátit. V devět hodin vcházím do třídy H a nacházím šest velmi mladých seminaristů, soustředěných a poctivě zapojených do cvičení, které vede lektorka Lucie Matyášová. Prodýchávají tělo, jsou „naplněni vodou“, ozvučují prostor brumendem, vokály, zajímají si... Vznikají souzvuky a disonance. Seminaristé dostávají cenné rady: Chcete-li dostat tón do hlavy, musíte ho nabrat až ze země, svými kořeny. Vnímejte hlavu jako dutý volný prostor. (Jo, to mi občas jde). Pak přichází cvičení na různé rejstříky a jejich propojení. A tak zpívají pomocí hlavové rezonance, přes masku, pusou, hrdečně i s hrudní rezonancí, a mění se z operního pěvce v afrického domorodce či bluesového zpěváka. „To vše můžete, ale nemusíte použít později při vašem pěveckém projevu“ nabízí Lucie. „A jdeme na texty“ vyzývá po krátké pauze druhý lektor Ondra Klíč (já myslím, že houslový). „Včera jsme byli inspirováni hudbou, dnes zkusíme dokončovat věty, vyndejte si deníky, pište první nápady, pak s nimi budete pracovat.“ Kluci a holky si vytvářejí veřejnou

samotu a doplňují věty. Zkuste si to taky, já to zkusil. Vždycky mě rozesměje..., Vždycky mě naštve..., Mám rád..., Nesnáším..., Nikdy nikomu neprozradím..., Bojím se..., Přju si... Takových začátků je asi patnáct a deníčky se plní asociacemi. A teď rozstříhat, vybrat, poslepoval, doplnit zapsané myšlenky a vytvořit písňovou formu – klidně nerýmovanou, ale najít si i refrén. Takovou píseň – výpověď. „Písničkář zaujme nejvíc, když textem sděluje něco o sobě, o svých pocitech, emocích“, doplňuje Ondra. Seminaristé dostávají pauzu, po které budou tvořit autorský text. A co dělají o přestávce? Bára chytí ukulele, Simon se chopí ságy, Lukáš sedne ke klavíru – takhle si muzikanti představují odpočinek. A já mám čas vyzpovídat lektory.

Díky, že jste mě mezi sebe pustili. Vešel jsem uprostřed rozcvičky, je to tak?

Lucie: Tak začínáme každé ráno asi hodinku. Snažíme se dostat do svého těla, spojit se se svým dechem a zkoumat svůj hlas. Potom už víc pracujeme na textech, takže jsme si říkali, že je dobré nastartovat své zdroje.

A co je tedy cílem vašeho semináře, na čem pracujete?

Ondra: My jsme si to nazvali, tak pracovní: já – písničkář. Jsou čtyři pilíře písničkáření. Člověk má vlastní text, který chce pomocí hudby předat ostatním. Takže potřebuje ten text, mít u sebe nějaký nástroj, který ho doprovodí, pak je potřeba, aby to zazpíval, a ta čtvrtá věc je, aby si užil tu svou přítomnost na jevišti. To nás čeká v dalších dnech, taková Stage presents.

Včera jste tedy, pokud jsem dobře pochopil, skládali texty na hudbu?

Ondra: První den jsme završili tím, že jsme si pouštěli různou instrumentální hudbu a děcka psaly na různá zadání, co ta hudba vyvolává za asociace. A pak jsme zpětně z toho vytvořili text se strukturou a k tomu se hlasově doprovázeli. Jen takovou atmosféru, podkres... spíš taková melodramata vznikla.

Všiml jsem si takové hodné atmosféry. Vy jste na ně jemní, vlídní a oni tiší, vnímaví, až poslušní.

Lucie: My jsme si to tak nastavili od začátku. První den se jmenoval Kamarád, abychom se tu spolu cítili dobře. Pokládáme to za potřebné východisko k otevření se. Text má totiž největší hodnotu, když do něj člověk promítne například své hluboké emoce, sny, touhy nebo zklamání. Ten text nese poselství. Ale aby ho člověk ve finále byl schopnej zazpívat, tak potřebuje nejdřív to bezpečí, pozitivní přijetí. Tak jsme rádi, že je to poznat.

Odpoledne jsem ještě odchytil Simona a Lukáše u limonády před stanem.

Splňuje, kluci, seminář vaše představy?

Lukáš: Čekal jsem, že výstupem bude autorská písnička se vším všady, se zapojením všech nástrojů.

Simon: Trochu mě překvapilo, že jsme nástroje vytáhli až třetí den. Hodně jsme se věnovali zatím textu a taky těm cvičením, zpěvu. Ale dneska to bylo super. Zapojili jsme nástroje a četli texty do improvizovaný muziky.

Takže bude koncert?

Lukáš: Sešli jsme se muzikanti, lidi, co už něco umí a dobrá sestava nástrojů. Věřím, že na konci vzniknou skvělé čísla.

A co lektoři? Co nám na ně prozradíte?

Lukáš: Já už u Ondry Klíče byl na jednom semináři a je to zase jiné, ale zase dobré.

Simon: On je pořád příjemnej a milej, připravenej na kompromisy, ale přitom má velké respekt. A Lucie taky, je poznat, že je profík a krásně zpívá. ●

D + Š + B 2019

Rámus, Plzeň

Rámus 2019

Divadelní soubor Rámus z Plzně se v posledních letech na loutkářské Chrudimi úspěšně prezentoval především vlastními autorskými inscenacemi. Letos přijel na přehlídku s inscenací, ve které použil konkrétní příběh, pohádku Karla Jaromíra Erbena Dlouhý, Široký a Bystrozraký.

Samozřejmě jde o autorskou, „rámusáckou“ interpretaci známé pohádky.

Příběh začíná v restauraci nižší cenové kategorie, kde se schází skupina štamgastek různého věku, které požívají, popíjejí, zpívají své hospodské písně a trpí zimou, která obestřela nejen hospodu, ale i celou zemi.

Jednoho dne do lokálu přichází zvědavý mladík, Jéňa, kterému obyvatelé restaurace převypráví, „rámusáckým“ způsobem, přes předměty, příběh zakletí jejich země.

Jéňa zatouží uvidět obraz začarované princezny, o které se v příběhu dozvěděl.

Zahalený obraz přes varování a posilněn mokem odhalí.

Herec sejme závoj z rámu, který před sebou drží dívka, jež hraje princeznu. Janek okouzlen krásou dívky vstupuje do obrazu, herec vchází do rámu a proměňuje se v loutku Jéni (hadrového manekýna), která následně potkává postavy Dlouhého, Širokého a Bystrozrakého. Spolu s hlavním hrdinou zjišťujeme, že to nejsou ve své podstatě pohádkové postavy, ale jsou personifikací schopností, vlastností Jéni, Doprovází jej odjakživa, aniž by si to dříve uvědomoval, a v životě mu již nejednou pomohly. Společně dojdou až k hradu zlého čaroděje, kde uvidíme zakletou princeznu jako hadrovou loutku usazenou na tonetovém věšáku. Zlý čaroděj se nám zjevuje prostřednictvím stínohry jako obrovská ruka s drápy. Čaroděj seznamuje hlavního hrdinu (zdařilá kombinace animace hadrové loutky a stínohry) s náročností cesty k získání princezny a pohostí příchodí lahvi. Jéňa – loutka, spolu s herci Dlouhého, Širo-

kého a Bystrozrakého, princeznu hlídají, ale přitom se posilují se mokem a následně usnou. Čaroděj princeznu (loutku) unáší a proměňuje. Nejprve v borovou šišku (herečka z obrazu zakleté princezny se promění v borovici, držící velkou šišku). Jak známe z původní pohádky, hlavnímu hrdinovi se vždy na poslední chvíli podaří s pomocí kamarádů (personifikací jeho sil) zakletou princeznu najít a osvobodit. Poté je zakleta v pštrosí vejce (herečka princezny se promění v pštrosici, která vejce hlídá) a vposledku v pavouka (herečka na pavoučí síti, zácloně přehozené přes ramena, skrývá princeznu, tedy pavouka mezi mnoha dalšími pavouky). Je třeba dodat, že herečka proměňující se ve zmíněné podoby zakleté princezny jednotlivé úkoly Jéňovi nikterak neusnadňuje. Postupné osvobozování princezny způsobuje jednak zmenšování síly čaroděje (pařát ve stínohře se postupně zmenšuje), ale i změny v celé zemi. O těch se dozvídáme opakovanými návraty do restaurace, kde místní klientela dále popíjí a zpívá své hospodské písně a zároveň reflektuje postupné oteplování v zemi. Když se Jéňovi podaří i na potřeť princeznu nalézt, definitivně ji osvobodit a zneškodnit čaroděje, zlého krále, vrátíme se zpátky do hospody. Postavy Jéni a princezny se z loutek proměňují v herce, kteří se provléknou rámem obrazu a ocitnou zpět v restauraci. Nejsou však vítáni, neboť osvobození země ze zakletí porušilo jejich letité stereotypy života v nesvobodě... a tak Jéňa a princezna odcházejí z jeviště do světa. A nejmladší dívka z osazenstva restaurace, která se ze změn vždy radovala, odchází za nimi.

Představení je opět plné „rámusácké“ poetiky a humoru. Plně živé hudby a zpěvu, jež jednotlivé obrazy a situace významně posiluje. Výhrady poroty k podobě hadrových loutek, především princezny, členové souboru dobrovolně přijali. ●

Kdo jsou ti tři?

Rozhovor s režisérkou Zdenou Vašíčkovou a souborem

Jak jste se dostali k téhle poměrně tradiční předloze?

Zdena Vašíčková: Tentokrát jsme hledali dlouho. Po pár šílenějších věcech, které jsme dělali v minulých letech, jsme si řekli: pojďme udělat pohádku. Z ničeho nic mi Martin jednou v aute povídá: Co třeba Dlouhý Široký a Bystrozraký? Protože jsem o tom sama přemýšlela, šli jsme do toho. Nejdřív jsme si položili důležitou otázku. Kdo vlastně ti tři jsou?

Kdo tedy jsou?

Soubor: Na to si divák musí přijít sám. Máme je každý v sobě a jde o to, jestli je chceme probudit. A pokud se probudí sami, jestli chceme být aktivní a dál se rozvíjet. I ti lidé, co sedí během představení v hospodě, v sobě mají Dlouhého, Širokého a Bystrozrakého, ale nechtějí je aktivovat.

Jeden z diváckých ohlasů byl, že na Rámus je to nezvykle klidné. Máte taky takový pocit?

Soubor: Tak my chtěli něco klidného... ale je pravda, že to bylo dnes naše první představení a teprve se rozjíždíme. A také hodně záleží na publiku.

Ptala se Sára Kordová

Poznámka: Omlouváme se souboru, za zveřejnění neúplného názvu v programu ve včerejším Zpravodaji. Plný název inscenace zní *D+Š+B 2019*

Odposlechnuté hlasy lidu

●
Líbil se mi černokněžník. Triky s rukou byly hodně efektní.

●
Na Rámus je to nezvykle klidné.

●
Zatím nejlepší představení, co jsem tu viděl!

Prázdninové dobrodružství

Akafuňky, Praha

RECENZE

Detektivní miniatura

Irena Marečková

Detektivní příběh Prázdninové dobrodružství pražského souboru Akafuňky, který jsme měli možnost vidět v MEDu, je určen pro trojici herců. Je to příběh party dětí, Pepy, Anči a zvědavého, trochu se nudícího Tondy. Ten má sklon hledat v malém městečku detektivní záhady všude, což dospělé značně dráždí. Tentokrát se stane zkoumaným objektem nový návštěvník, strýc Emil. Jeho střežený kufr, podezřelý noční výpravy, vlastnictví paklíče, sledování černé kroniky v novinách, budí oprávněně podezření. A Tonda v něm postupně odhaluje spolupachatele krádeže v klenotnictví, shromáždí důkazy, kriminální hlavolam rozkládá a s pomocí party se nakonec podaří zatknout zloděje Emila i jeho dva kumpány. Je to jistá satisfakce i před opravdovou policií.

Čistě loutková inscenace se hraje jako stolní divadlo, na nízkém praktikáblu, s malými loutkami na drátě. Dějový rámec je uveden i zakončen jakoby filmovými titulky přišpendlenými na zádech herců, a filmovost, resp. animovaný film evokuje precizovaná drobnohra

s rekvizitami, stejně tak jako tvarosloví dekorací. Jsou to jednoduše stylizované barevné fasády nároží domků, které otočením odhalí svůj interiér. Funkčně a s vtipem je vymyšlený harmonikový tvar chodeb hradní zříceniny, které jsou v akci odhalovány postupně tak, jak je objevují jednající postavy. Efektní je využití miniaturních baterek v nočních scénách. Dekorace umožňují dělat rychlé střihy v prostředích a skrze to možná i barvitěji dynamizovat děj. Inscenace má v sobě to, co její aktéři, milý a laskavý humor. Cítíme přátelství, sounáležitost, souznění. V tom je i její největší přitažlivost. Diskutovanou otázkou bylo, jestli v detektivním příběhu, obsahujícím prvky tajemství i napětí, poklidně nevzrušivé plynutí děje vystačí a nebo je možné gradaci příběhu ještě nějak pomoci. Například v doprovodných zvucích akcí, hlasovém projevu postav, dynamikou průběžně pískané melodie nebo v celkovém temporytmu inscenace. S citem pro míru, těmito hercům vlastním, jistě ano. Stojí to za uvážení. ●

Jsme vlastně pokojové divadlo

Rozhovor se členy souboru Akafuňky

Z programu je zřejmé, že pracujete v rámci souboru kolektivně. Jak to v praxi vypadá?

Pokaždé přijde někdo s předlohou nebo tématem, které by chtěl zpracovávat. Další kroky však probíhají kolektivně. Někdo zasahuje více do výtvarné stránky, někdo zase do scénáře, ale u toho se pořád o všem bavíme. Striktně rozdělené kompetence rozhodně nemáme.

To platí i pro scénografii?

Ano. V programu sice uvádíme, že scénografii vytvářel Petr Bouška, ale ve skutečnosti je autorem návrhu. Loutky jsme vyráběli všichni dohromady. Každý z nás může do procesu zasahovat svými poznámkami a pozměnit tak finální podobu.

Kde se objevil impulz pro vaši divadelní tvorbu?

Jako dva manželské páry jsme začali hrát především pro naše děti a potomky příbuzných nebo kamarádů. Jsme vlastně takové pokojové divadlo, čemuž odpovídá i velikost našich loutek, spolu s velkou trémou (smích).

ptala se Ema Šlechtová

Odposlechnuté hlasy lidu

●
Mně se představení moc nelíbilo. Bylo příliš utahané. Hercům chyběla štáva.

●
Kulisy byly krásné, ale celkově příliš univerzální divadlo, bez emocí.

●
Nejvíce se mi líbila scénografie. S tou si dali opravdu záležet.

No Time for Losers

JAMka – drumka, Svitavy

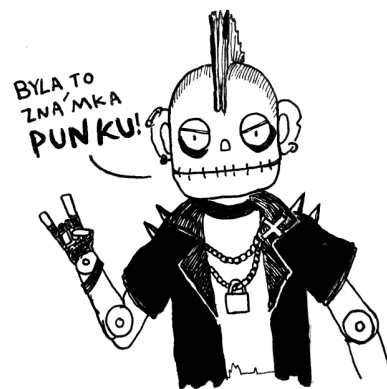
RECENZE

Cena zvyšuje cenu?

Michaela Homolová

Hned na úvod podotýkám, že nejsem příznivcem divadla, které by se dalo nazvat politickým. Nijak zvlášť nefandím vtípkům na adresu prezidenta, premiéra atd., i když s jejich názory a počínáním nesouhlasím. O to víc mě zasáhlo představení svitavského souboru JAMka – drumka. Již od první vteřiny jsem byla stržena neuvěřitelnou energií a nasazením aktérů, kteří mě s sebou vzali do prostředí zlatých záchodků s futuristickým znakem na dveřích, kde se odehrávaly zákulisní dialogy při odevzdávání jakýchsi cen. Pro někoho příležitost, jak si zvýšit svou cenu (myšleno finančně), pro jiného ocenění naopak znamená snížení vlastní hodnoty ve svých očích. Jde také o to, kdo tu cenu uděluje, jestli je možné vážít si jí, když ji dostanu od někoho, koho si nevážím. SMRŠT! Valí se to do hlediště a tak po chvíli přestanu řešit, kdo přesně

je konzerva profesor, kdo je medvídek architekt, kdo medvídek grafik, loutky se střídají s živými herci v neuvěřitelném tempu a nikdo se nezdráhá říct „na plnou hubu“ co si myslí a vpálí nám to přímo do ksichtu. A ač se jedná o inscenaci dramatického textu (předloha S. d. Ch.: Univerzální toaleta) působí jako autorské divadlo, kdy tvůrcům věřím a nepochybuji, že nám sdělují svůj vlastní názor. Snad jediná výtku, kterou bych k představení měla, je občasná nesrozumitelnost replik, jejíž příčina tkví jednak v mluveném projevu, ale i v hlasitosti hudby a závratné rychlosti, jak na sebe jednotlivé promluvy navazují. Ale je to jen drobná chybička na kráse na jinak nesmírně zábavném kusu, z kterého občas mrazí, ale zároveň působí až osvobozujícím pocitem, že v mladých lidech nacházím spřízněné duše. ●

O politice a buldočcích

Chápete sami sebe jako politické divadlo?

Martin Mohr (režisér): Asi jo, jako politickou satiru.

Tomáš Mohr: Já to beru ještě víc osobně společensky jako výpověď. Je to spíš jako náš pocit.

MM: Na začátku jsme hodně řešili, jestli to udělat konkrétní, ale tím, že jsme tam použili některá jména, tak už se to stalo konkrétní.

Anna Stenzlová přitakává: I když ne docela vlastně.

Matěj Nárožný: Na začátku jsme nestáli s tím, že jdeme dělat politický divadlo, ale ten text k tomu sváděl a ta politická situace se nabízela využít.

MM: Ten text nebyl takhle doslovný, protože byl napsaný před několika lety. Takže jsme to dost měnili. I třeba, že Anička je v té svojí roli sama a v tom textu je to dialog dvou žen.

Plánujete s dalšími představeními komentovat společenské dění?

TM: Já chci dělat pohádku.

MM: Bavili jsme se o tom na minulý zkoušce, ale asi už se od toho zase chceme trochu odprostit a dělat něco jiného.

A to se musel sám sebe ptát každý, odkud máte tu stříbrnou sošku buldočka?

AS: Záhada!

MM: Ta byla zcizena na jedné diskotéce v Brně – ale to jsme ještě neměli v úmyslu ji takhle využít!

ptala se Barbora Jurašková

Odposlechnuté hlasy lidu

●
Jsem v šoku!

●
Myslím, že mohli víc využít potenciálu loutkového divadla, občas herci loutky trochu zastíňovali.

●
Bylo to výstižný!

●
Líbil se mi buldoček a medvídek.

Rok pana Goluži

Bazilisk, DDM Spirála, Praha

RECENZE

Až příliš jemná balada

Tomáš Jarkovský

Rok pana Goluži souboru Bazilisk vychází z povídky Branislava Ščepanoviče *Smrt pana Goluži* a vypráví příběh úředníka, který se cestou k vysněnému moři zastaví v ospalém městečku (přinejmenším ve filmové adaptaci se jedná - vzhledem k důležitému motivu mostu nikoli náhodou - o Mostar, což příběhu dodatečně dodalo ještě další hořkost), kde je jeho vzruchuchtivým obyvatelstvem dotlačen k prohlášení, že sem přijel spáchat sebevraždu. A to už je pro prapodivnou societu městečka nějaká potrava! Karty jsou rozdány a my můžeme sledovat, co nečekaná pozornost udělá s panem Golužou a nečekané, vítané vzrušení s ospalým městečkem. Inscenaci Bazilisku si cením v mnoha ohledech. Výběr předlohy je dramaturgicky neotřelý a objevný. Tvůrci se zřetelně soustředí na téma manipulace jedince masou, po jejímž uznání a pozornosti šedivý pan Goluža zatouží. Do svého záměru jdou navíc inscenátoři naplno a všemi dostupnými prostředky, čehož si cením úplně nejvíc. A také se jim v tomto ohledu mnohé daří. Obraz loutky putující-balancující na paprsku světa ve mně zůstane ještě dlouho. Základní rozhoz, kdy pana Golužu - tedy jedinou postavu s hlubší psychologii - reprezen-

tuje loutka (a naopak psychologicky jednoduché, razantní typy obyvatel městečka se rozherávají činoherně) byl pro mě překvapivý, ale přijal jsem jej bez větších problémů. Ty vidím v něčem jiném. Tvůrci slibují jemnou punkovou baladu. Jemné i baladické to skutečně je, punkové však ani trochu. To ale stále může být jen nevhodná volba přívlastku. Baladičnost se mi však jeví stát v přímém rozporu s charakterem námětu. Z útržků dialogů a náznaků situací se zřetelně vyjevuje jeho groteskní, tragikomický, modelový potenciál asociující spíš Dürrenmatta než Erbena, víc škleb než povzdech, spíš ostrý kontrast než lyrický šerosvit. Aby nebylo mýlky, pokud chtěli tvůrci ke zvolenému námětu přistoupit z nečekaného, nesamozřejmého úhlu pohledu a nasvítit jej jiným světlem, nechci jim to v žádném případě vyčítat. Naopak! Po mém soudu však v tomto konkrétním případě příliš podlehl touze budovat tíživou atmosféru a vsadili na poněkud estétské scénické řešení prostřednictvím textile tvořící masu obyvatel městečka. Tím však oslabili silné stránky a možnosti předlohy. Inscenace tak navzdory vši úctyhodné tvůrčí investici působí mdle a obecně. ●

Odposlechnuté hlasy lidu

●
Bylo to velmi minimalisticky udělaný a přitom hezky nasvícený, nazvučený i hezky provedený, ale nevím, jestli to nebylo takový moc jednoduchý. Obsah i ztvárnění.

●
Mně to přišlo fajn. Téma smrti, které tady pořád pobíhá. Jen to téma sebevraždy chybělo. Ani nevím, jestli se mi to líbilo nebo nelíbilo. To říct neumím. Prostě jsem to nějak prožil a víc o tom nepřemýšlím.

●
Viděla jsem to už podruhé. Trochu víc se mi to líbilo poprvé, protože jim tam vyšly líp nějaké technické věci. Na druhou stranu mám ale pocit, že tam přidali nějaké hudební vstupy, což se mi líbí víc. Ale jinak je to zajímavý. Nese to podle mě takové nejednoznačné poselství, o kterém musí člověk přemýšlet.

Tvoříme společně

Na slovíčko se souborem Bazilisk v zastoupení Marušky, Lízy a Jožky.

Jak jste inscenaci připravovali a proč jste si vybrali právě *Rok pana Goluži*?

Inscenaci jsme tvořili společně, vlastně i to téma jsme si vybrali všichni. Chtěli jsme pojmout hlavně pocity a přístup, který k tomuto tématu každý z nás má. Proto jsem si úplně prapůvodně Golužu střídali všichni. Aby ho měl každý z nás ve chvíli, kdy Goluža prožívá něco, s čím se herec sžívá. Ale nakonec to bylo spíš zmatečný. Tak nám z toho vyšlo, že bude stačit, když bude mít Goluža dvě různé stránky, aby to bylo pochopitelnější. Ty dvě stránky se někdy shodnou a někdy se názorově diametrálně liší. Je to jako v životě.

Zvažovali jste i jiné scénografické znázornění davu?

Zvolili jsme plachtu, protože nás není takový dav a právě plachta nám umožnila udělat jednotnou masu. Ze začátku jsme to pod plachtou hráli úplně celé, ale pak jsme zjistili, že nás to dost omezuje, takže z toho začali herci vystupovat a to až v momentě, kdy divák pochopí, co plachta znázorňuje.

Režurujete vaše inscenace pravidelně?

Ano. Fungujeme už 4 roky. Jsme stejný kolektiv, který používá stejný způsob práce už od začátku. Pracujeme kolektivně, ale Maruška je vždy režisérka, která má poslední slovo.

ptala se Magda Zicháčková

Kuse z diskuse

Včerejší veřejná rozprava začala podle plánu a probíhala živě, v pozitivním duchu. Nejen ochlazení po dešti, ale také představení vyprovokovala více diskutujících k zajímavým vstupům. Stalo se i, že porota téměř, zdůrazňuji téměř, neměla co dodat. A povedlo se dodržet i časový plán. Když se daří...

Prázdninové dobrodružství

Hned v úvodu byla oceněna výprava, její precizní provedení a pečlivé vodění loutek. A hned byla také nastolena otázka absence tajemství, napětí, případně vtipnosti v inscenaci.

Dáda Weissová: Strihů bylo příliš moc. Úspornost v textu oceňuji, ale úspornost byla i v emocích. Všechno jelo tempo-rytmicky v jedné rovině, dění bylo dost předvídatelné.

Blanka Šefrnová: Zajímavý byl ten laskavý vhléd do světa dětí. Dramatická nevzrušivost a klid pomohl i malým dětem vstřebat dění a atmosféru.

Karel Šefrna: Humor jsem tam vnímal. Nebyl to ale humor třeskutý. Byl něžný a vedl spíše k úsměvu.

Za porotu vykopávala Irena Marečková:

Hra s loutkou a rekvizitou byla až drobnokresebná, ale ta snaha o preciznost přinášela zvýraznění občasné nedokonalosti. Chybělo ozvučení, dozvučení akcí. Vyprávění bylo poklidné, přehledné, ale opravdu chyběla gradace, napětí. Může to být tím, že aktéři sami jsou klidní, hodní lidé ve vztahu k dětem i divadlu.

Míša Homolová: Na nevzrušivý projev jsem přistoupila. Ale je nutné vyvažovat jinými prostředky. Občas zrychlit. Zkrátit. Ubrat představby. Zlepšit timing, fázování.

Jakub Hulák: Ta určitá až umanutost ve vodění byla fascinující, ale snaha o realistické detaily občas nevyšla. Potěšily zcizovávky, třeba když loutka při hledání pokladu nadzvedla celý hrad. Takových mohlo být víc.

Tomáš Volkmer: Tím se ukázal nadhled.

Ocenil jsem i leporelo sklepení pod hradem, vznikaly nové, jen naznačené prostory, takový náznak větší svobody.

Tomáš Jarkovský: Poměr situací a přestaveb byl nevyrovnaný. Navíc byly změny někdy zbytečné, jako by soubor pracoval metodou filmových střihů, to ale na divadle nefunguje. Lepší by bylo udržet jednotu místa. Co se týče dramatickosti, je na tom líp předloha než inscenace samotná, ale posun bych připustil, chce to ale větší rafinovanost v motivech.

Jiřina Vacková: Například honička auty se mi zdála pomalá, ale odpovídalo to tomu, jak si hrají s auty děti. Pojmenovala jsem si ten váš styl jako rodinné divadlo. Že to takhle hrajete doma svým dětem a jim to takhle vyhovuje.

D+Š+B 2019

Diváci hned zpočátku ocenili hudbu, téma věčně nespokojených lidí, ale vyvstala otázka: Proč právě Dlouhý, Široký a Bystrozraký?

Dáda Weissová: Cestu Rámusu sleduji už řadu let a po dlouhé době se opřeli více o klasickou pohádku, to bylo příjemné překvapení a přitom inscenační klíč zůstal typicky rámusovský. Přeměna herců v loutky, využití stínohry, jednoduchá scéna a pak ta aktualizace – jsou to oni.

Luděk Richter: Je to jedna z nejlepších interpretací těch tří postav (DŠB). Jsou to jeho vnitřní vlastnosti, které zmobilizuje, když o něco jde. A v tomto kontextu zafungoval kontrast pasivní hospody a hrdinného Jení.

Karel Šefrna: Většinou je princ ňouma, za kterého práci vykonají ti tři braši, tady si musel všechno odmakat. Potěšilo mě, že při inscenování samotné pohádky se objevila lyrická nota a lidové melodie skvěle vybrané i provedené.

Tomáš Volkmer: Problémem byly loutky, především princezna. Hadráci celkové estetiky a uchopení nesedí. Proměny princezny mohly být kouzelnější. Ale nezazněl ještě významný moment odchodu hlavního páru v závěru a mladé dívky ze zatuchlé hospody. To bylo úlevné.

Irena Marečková: Ke kladům patřilo i důsledné oddělení vyprávění příběhu poutníky lidmi v hospodě a samotný průběh po prolezení rámem. Barevná světla na konci naopak působila lacině.

Tomáš Jarkovský: Rezervy vnímám ve střídání tří zmizení princezny a tří návratů do hospody a reakcí hostů. Přes zkratku cítím, že je to retardující. A stálo by za to dořešit důsledněji, jak fungují postavy z hospody v rámci pohádky. Výrazné je to u postavy princezny – herečka hraje hosta, pak přijde jako obraz princezny v rámu a na konci je to ještě méně čisté. Soubor na konci připustil, že loutka princezny je hnusná, leč terapeutická.

Rok pana Goluži

Divákům se líbilo vizuální ztvárnění podivného města připomínající až dystopii. Loutka krásně ilustrovala svým ohýbáním postupnou proměnu postavy pana Goluži.

Luděk Richter: U souboru oceňuji dlouhodobě jejich pohled na svět a angažovanost v tom nejlepším slova smyslu. Problémem je zdoluhavý, natahovaný závěr a nejasná funkce velkého hadru a jednotlivých postav při ztvárnění města. Má nějaký význam, že někdy vykukují z otvorů a jindy jednájí samostatně?

Jakub Vašíček: Nejsilnější obraz byl hned ten první. Dým a v něm paprsek světla, po něm přichází loutka. Bylo to vizuálně úderné a textově hutné. Pak už se prostředky mělnily. Také užití looperu nebylo funkční, protože nevrvstvil hlasy, zvuky.

Karel Šefrna: Hudba a světlo byly ve výborné souhře.

Tomáš Jarkovský: Vážím si souboru za vybrané téma, konkrétní dramaturgickou volbu (jde o objev) i volby prostředků. Cítím ale nevyužitý groteskní, tragikomický potenciál textu. Vytvoření města pomocí hadru a z něj vykukujících hlav je obecné, znemožňuje karikaturu postav měšťanů. Je to moc estétské, prázdné.

Míša Homolová: Hudba je funkční, ale pozor na její brzké ukončení při přestavbách ve tmě (které možná nejsou vůbec nutné).

Jiřina Vacková: Loutka pana Goluži byla výrazná, něžně voděná, její vizáž vyvolává pocit vnitřní úzkosti postavy. Umožnila silné obrazy. Ale technologicky mohla být řešená lépe.

No Time for Losers

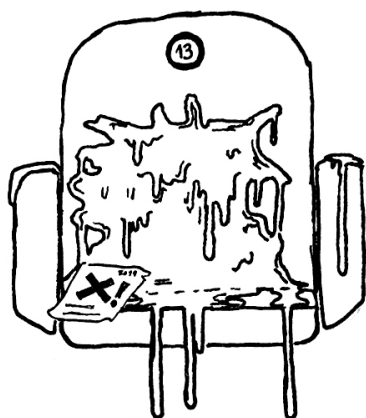
Dáda Weissová: Byla jsem velmi zasažená. Smála jsem se i plakala. Viděla jsem osobité divadlo s jasným názorem, přesné v prostředcích. Jediným záparem byla špatná artikulace herců.

Jakub Vašíček: Čtu postoj podpořený silnými obrazy. Například vypínání reflektorů, do kterých komentátorka sděluje nepříjemné pravdy.

Míša Homolová: Byla jsem vtažená už prvním obrazem a po celou dobu mě nepustili. Byl to nářez (další výrazy, které porotkyně použila jsou ve Zpravodaji nepublikovatelné). Nedokonalosti v hlasitosti a srozumitelnosti jsou věcí technickou. Nemísta třeba schovávat herce za paraván, je třeba čekat, až dozní smích apod.

Tomáš Jarkovský: To je politický kabaret se vším všudy. Vyznívá jako autorský počín, přestože jde o interpretaci dramatického textu SDK (umělecké jméno autora).

Jakub Hulák: Text jednoznačně povýšili. A vznikl tenhle punkový galimatyáš. Mám ale stále pocit, že inscenace má několik konců. ●

DIVÁK,
ROZPUŠTĚNÝ
VYPUŠTĚNÝ

Rébusy

Vylušťte názvy dnešních představení?

1.

Oslavy UNIMA v Chrudimi

Krátké připomenutí 90-letých oslav mezinárodní loutkářské organizace UNIMA, se odehrálo v suterénu Divadla Karla Píppicha. Oslavy přiblížil krátký film a slovem někdejší ředitel Říše loutek Jan Novák:

● UNIMA byla založena v Praze v divadle Říše loutek v roce 1929. Tehdy to byla novostavba, soubor tam přesídlil v prosinci 1928, takže sjezd loutkářských pracovníků se konal na svato-dušní svátky 1929, tedy necelý půlrok poté, co se začalo hrát. Při sjezdu byla v Praze celá řada zahraničních loutkářů, jež se sešli v divadle, které muselo působit ohromujícím dojmem. V té době ve světě neexistovalo žádné podobné loutkové divadlo, tak velkoryse pojaté, a dokonale technicky vybavené. Takže se zpětně nedivím, že zrovna tam při přátelské schůzce byl schválen návrh loutkářů, aby byla vytvořena mezinárodní organizace pro všechny pracovníky a milovníky loutkového divadla.

● Letošní oslavy se konaly 6.-8. června. Sestávaly z několika tematických celků: hlavní mělo být mezinárodní sympozium, kde se historie loutkářství probírala z různých aspektů. V Českých centrech v Rytířské ulici byla k výročí velmi pěkná výstava, která už skončila. Kdo by ji chtěl vidět, ať se na podzim vypraví do Prachatic. Při přípravě UNIMA Soirée padl ztřeštěný nápad, aby se sem sjeli všichni interpreti kašpárků, kteří jsou na desce Bohumíra Koubka nad Říší loutek vyobrazeni. To znamená loutka Tchantchès z Belgie, Pulcinella z Itálie, Punch z Anglie, Petruška z Ruska, Guignol z Francie, Kasperl z Německa a český Kašpárek. Díky spoustě nadšených lidí se to podařilo, a navíc se podařilo vyjednat, že si loutkáři zahráli v doplňkových představeních v Praze na Letné.

Následně byla představena kniha, která vyšla k výročí UNI... CO? UNIMA!, jejíž editorkou byla Nina Malíková. Přispěli do ní studii mimo jiné ředitelka chrudimského Muzea loutkářských kultur Simona Chalupová, Jarmil Chládek, Michael Meschke, Jan Novák a Martina Pecková Černá.

Knihu lze pořídit ve zdejším Muzeu loutkářských kultur.

MLK

Loutky objektivem sběratele

Výstava fotografií vášnivého sběratele a milovníka loutkového umění Fritze Feye

Puppets Through The Collector's Lens

The exhibition of photos from a passionate collector and lover of the puppet art Fritz Fey

29. 6. – 4. 7. 2019

Výstavní síň Divadla Karla Píppicha | Chrudim

Exhibition Hall, Karel Píppich Theatre | Chrudim

Neviditelná dívka

● Ve Slavoji jsem tentokrát pronikla na promítání krátkého filmu o oslavách UNIMA v pražské Říši loutek. Bylo tam temno, a zdálo se, jako by ty devadesátileté oslavy měly zůstat tak trochu utajené. A vlastně, ani knížka, která vyšla k připomenutí výročí, UNI...CO? UNIMA!, nebyla nakonec pokřtěna, i když podle původní informace to tak být mělo. Škoda, mám knížky ráda a jejich přivítání na svět taky.

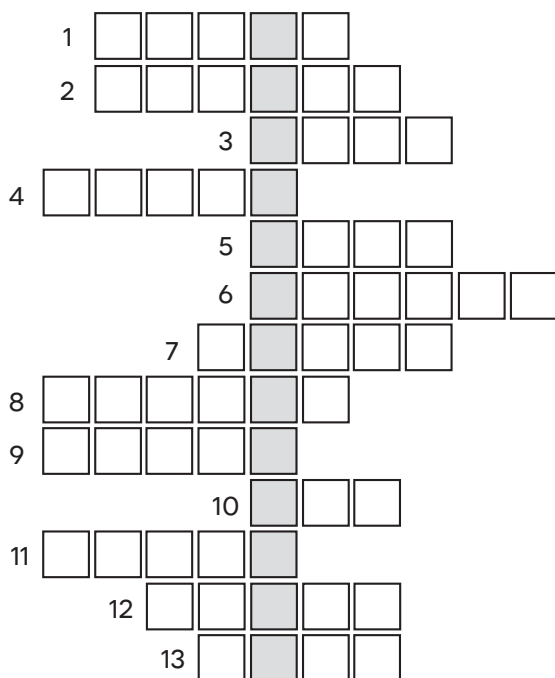
● Dnes jsme si užili velké proměny počasí. Dopoledne tropy, k večeru hromy blesky. Jsem mokrá zevnitř, a teď i zvenku, prohodila jedna porotkyně... A ještě kvůli dešti zrušili koncert Honzy Křížka!

● Všimli jste si, kromě batolat a rakví, se dnes definitivně potvrdila další dvě témata festivalu. Kosmonauti létající z planety na planetu. Rozšířila se i škála představení obsahujících medvědy, tentokrát v batoláriu Já, ty a to a v politickém kabaretu No Time for Losers.

2.

Křížoffka

Tajenku pondělní osmisměrky dokázala na jeden nádech říci pouze Romana Hlubučková, které tímto gratulujeme.

1 – Na čem se nejlépe sedí u potoka vedle divadla? (Kmen poraženého stromu)

2 – V inscenaci D+Š+B 2019 mají Dlouhý, Široký a Bystrozraký barevné...

3 – Lesní žínka

4 – Místo kam král uvrhne vězně

5 – Dvojhlavý, tříhlavý...

6 – Co je na jevišti loutkového divadla?

7 – Jeskyně, kde se ukrýval syn babičky z inscenace Zasezase-se byla? (Nebyl v ní cukr)

8 – Hrdinný princ je?

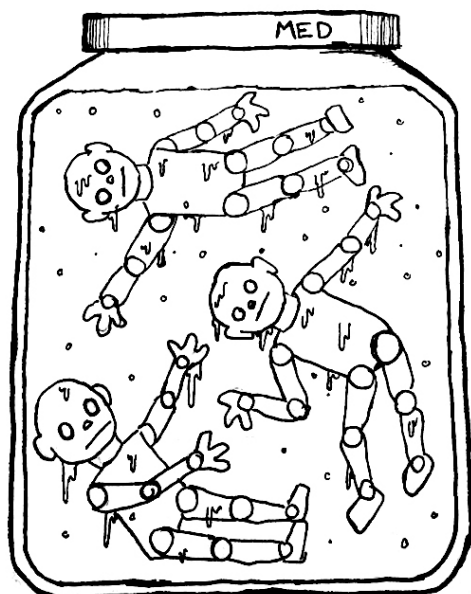
9 – Pohádková... (svazek papírů)

10 – Králové přestali válčit a byl...

11 – Porotce Tomáš Jarkovský má na nose...

12 – V Hledišti jsou pro diváky připravené...

13 – Kam se Šípková Růženka píchla o vřeteno? Do...

Dušení loutkáři v MEDu.
Vyzkoušejte tradiční místní pochoutku.

Loutkocaching

Gratulujeme
nálezcům kešek

Včerejší jednodenní keška byla obzvláště vypečená! Sir. Pischkot a Monsignor Kchuba střídavě nosili smetáček mezi lopatkami celý den na přání Magmazel Barusch.

Gratulujeme jediným nálezkyním pondělní kešky Janě a Mirce.

Celofestivalovka
Je důležité mít Filipa.

Jednodenní keška

Indicie pro úterý zní: Nad náhonem svatí nad X.

Rubrika

Studia My Dvě

Jsme dvě. V Šumperku. Na divadelních prknech. V tónech i ve slovech. Věříme na pohádky. Žijeme s dětmi. Fandíme divadlu s myšlenkou. Jsme dvě. V Chrudimi...

Pondělní dvířka

Receptář prima nápadů aneb tříchodové menu za přijatelnou cenu

POLÉVKA JÁTYTO

Ingredience: kulaté objekty různých velikostí hrachu, dva akrobaté ohební až do morku kostí, plyšový medvídek Brum-íci, zauzená raketa řádně uleželá, mořský plod

Příprava: Všechny kulaté ingredience postupně smíchejte dohromady a vyhoďte do vzduchoprázdna. Jen pozor, ať se vám nezakutálí k hladovým strážníkům. Mohli by je sníst dřív, než budou uvařené. Morkové kosti akrobatů ohneme v divadelním hrnci, dokud se raketa nerozpustí. Postupně přisypeme medvídky Brum-íky a mořský plod a počkáme na vyznění. Rozhodně nepepřeme a nesolme, pokrm je určený především batolatům.

Upozornění pro rodiče: Konzumace této polévky je pro malé strážníky velkým zážitkem a bude konzumována i rukama.

HLAVNÍ CHOD MIMOŇ
NA TECHNICE

Ingredience: Technika všech barev a chutí, planetární škeble s překvapením, syrový Mimoň na dva způsoby, čtyři delikatesní loutkovodičská afrodisiaka

Příprava: Oba Mimoně přidáme do kulatého hrnce a začneme je vařit. Jen pozor, ať je od sebe rozeznáme. Každý hraje jinou dochucovací úlohu. Planetární škeble postupně rozevřeme a vycucneme jejich obsah. Jen pozor, ať se nezadusíme výraznou technickou chutí. Jedná se o pokrm velmi sytý. Jeho nutriční hodnotu zmírňují čtyři loutkovodičská afrodisiaka.

Upozornění: Značka a prvotřídní kvalita jednotlivých ingrediencí nezaručuje příběhový požitek z chuti tohoto pokrmu.

DESERT KOKTEJL DRAK ZE PSA

Ingredience: 100 x Dominik Tesař bez opice

Příprava: Vložte Dominika Tesaře na jeviště a 40 minut šejkujte. Vypijte na ex a nepřemýšlejte o tom, co pijete.

Upozornění: Budete lítat. Rozšíří se vám zorničky a s ním i vnímání barevného spektra

představení

9.00	D + Š + B 2019	<i>Malá scéna Divadla Karla Pippicha / Rámus, Plzeň / 45 min. / od 8 let.</i>
10.00	Kašpárek a princezna z jezera	<i>Spolkový dům / LD Maminy Jaroměř / 25 min. / od 5 let</i>
11.00	Modrý Karkul	<i>Terasy Muzea loutkářských kultur / Čmukaři, Turnov / 30 min. / od 4 let</i>
11.00	Prázdninové dobrodružství	<i>Scéna MED / Akafuňky, Praha / 60 min. / od 6 let</i>
13.00 / 15.00	Babičky a Bráška Králík	<i>Divadlo Karla Pippicha / U kavička Akademie III. věku ZUŠ Turnov / 45 min. / od 5 let</i>
14.00 / 16.00 / 18.00	Ach, ach to divadlo + Kdyby se ztratili...	<i>Malá scéna Divadla Karla Pippicha / Ach, ach jo to divadlo: MajTo, ZUŠ Petra Ebeny Žamberk / 30 min. / od 12 let // Kdyby se ztratili...: Mízou do dřeva, Hradec Králové / 20 min / od 12 let</i>
14.00 / 16.00 / 18.00	Jak přišlo jaro	<i>Scéna MED / Divadlo na kliku, Liberec / 30 min. / od 3 let</i>
14.00 / 16.00 / 18.00	Ošklivá princezna	<i>Spolkový dům / Loutkové divadlo V Boudě, Plzeň / 45 min. / od 7 let</i>
15.00 / 17.00	Zuna	<i>Stan za Divadlem Karla Pippicha / Divadlo Continuo, Malovice / 50 min. / od 5 let</i>
19.00 / 22.45	Angatar	<i>Slavoj Divadla Karla Pippicha / Přespolní, Březnice / 25 min. / od 11 let</i>
20.00	Mea Culpa	<i>Divadlo Karla Pippicha / Divadlo Continuo, Malovice / 50 min. / od 14let!</i>
21.15 – 22.30	Veřejná diskuze	<i>Sůva v Chrudimské besedě (u scény MED)</i>

koncert

19.00

Věra Martinová & kapela

Resselovo náměstí

dílny pro veřejnost

10.00 – 12.00 **Krabicoví mupetáci**

*Klubovna Divadla Karla Pippicha / Theatr ludem / Ostrava
Krabicoví mupetáci – mluvící loutky z papírových krabic.*

14.00 – 16.00 **Naučte se žonglovat**

*za Divadlem Karla Pippicha
Naučíte se pár triků se třemi míčky a ty si samozřejmě vyrobíte. Také šátky, kruhy nebo cigar boxy. Stačí pouze špetka trpělivosti, odhodlání a pohodlné oblečení.*

13.00 – 15.00 **Loutky do kapsy**

*za Divadlem Karla Pippicha
Vytvořte si malou marionetku – princeznu, čaroděje, létající strašidlo nebo natahovacího draka či jiné zvířátko. Do tajů výroby malých loutek vás zavede členové Divadélka Kuba.*